

Zsidó választópolgárok: Induljatok az urnákhoz és szavazzatok a)-(jelre!

Taxa postala
plättje in num.
No. 224.716 923.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cibj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 19.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 116, negyedévre 320, fél-
évre 600, évszámra 1200 lej. Külföldre:
Földre: 1, negyedévre 3, fél-
évre 6, évszámra 12 dollár. Hír-
adók: Az „UJ KELET” helyi és bányási
lapja. Cik-
keink csak a for-
rás megjelölésével
használhatók.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmentellen leveleket nem fogadunk el.
Kéziratok megőrzését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő, Felelős szerkesztő Jámbor Ferenc, Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31.

Ára 5 lej

Vasárnap, 1932. JÚL. 17.

5992. ÉV XV. ÉVF.
THAMUSZ 13. 160. SZÁM

Utravaló

Írta: Marton Ernő

Mire e sorok napvilágot látnak, már meg is indul a nagy áradat: hárommillió román választópolgár kerekedik fel, hogy a szavazó urnák elé vonulva eldöntse ennek az országnak a sorsát.

Már nincs idő agitációra, nincs idő kortesbeszédre, mára mindenkinek tisztába kellett jönnie önmagával s akít az érvek eddig meg nem győztek, azok számára hasztalan volna több szót vesz tegetni.

Ha most, az utolsó órában mégis a választásról írunk, már nem is a propaganda kedvéért tesszük, de inkább azért, hogy utraváló adjunk zsidó testvéreinknek arra a fontos és sorsfordító utra, amely a szavazó urnákhoz vezet.

Pillanatig sem kételkedem abban, hogy az erdélyi zsidóság most is, miként az elmúlt évben, osztatlanul és egységesen a Zsidó Párt mellett fog megnyilatkozni. Mindenkinek légszemélyesebb érdekei követelik ezt a politikai magatartást. Mély meggyőződés, hogy a romániai zsidóság sorsa szorosan össze van forrva a Zsidó Párt sorsával és a Zsidó Párt veresége az egész zsidóság vereségét jelentené.

A Zsidó Párt nem kínál gyors sikereket híveinek és nem tesz hangzatos ígéreteket. A Zsidó Párt egy par excellence kisebbségi párt és mint ilyen természetesen nem törekszik a hatalomra. A román parlamentben sohasem szerezhetjük meg a többséget és így a hatalmat sem. *Mi jogokért küzdünk.* Jogokért, amelyek mint egyének és mint népközösséget megilletnek bennünket, de amelyeket eddig megtagadtak tőlünk.

Népek és társadalmak sorsát nem mindig a nyers fizikai erő dönti el. Vannak morális erők, amelyek néha hatalmasabbak a fizikaiaknál. A történelem számos példát ismer, amikor az ilyen morális erő győztesként maradt a porondon. A mi elszántágunktól és tetrekészségunktől függ, hogy a Zsidó Pártot is egy ilyen erkölcsi hatalommá fejlesszük.

Az ut, amelyet meg kell tennünk, nem „Derech hamelach”, nem a királyok útja. Ez az ut nem kényelmes és nem is csábító: olyan mint a zsidó nép útja a gulatban. Küzdelmekkel és megpróbáltatásokkal teli ut, de az egyetlen, amely számunkra adva van és amely végül mégis jobb és boldogabb napok felé vezetheti Románia zsidó népét.

Megpróbáltunk már könnyebb utakon is járni, megpróbáltunk már elhárítani magunktól sorsunk kockázatának vállalását, eltagadtuk önmagunkat és el akartunk tenni a népek tengerében. De nem sikerült. Nem sikerült, mert ez az ut nem volt sem becsületes, sem természetes.

A Zsidó Pártban Románia zsidósága végre önmagára talált, megtalálta igazi céljait és e célok megvalósításának egyedül lehetséges módját.

Sokan kérdezték tőlem, mi értéke van annak, ha öt-hat zsidó képviselő a parlamentben ül. Elérni amugysem tudnak semmit. Borsa leégett, Sorocán lelőttek öt zsidó fiatallembert, az agrárkonverzió kiforgatta kenyérükből a zsidókat, annak ellenére, hogy a zsidó képviselők ott ültek a parlamentben.

Ezeknek én is egy kérdéssel feleltem: Mi célja van a büntető törvénykönyvnek, amely eltiltja a lopást, a rablást és a gyilkosságot, hiszen a büntető törvénykönyv ellenére is nap-nap után fordulnak elő lopások, rablások és gyilkosságok.

De mi lenne akkor, ha nem lenne büntető törvénykönyv? Akkor senkinek az élete és vagyona nem volna biztonságban.

A zsidó képviselők szerepe a parlamentben hasonlít a büntető törvénykönyvéhez a társadalmi életben. Igaz, hogy volt Borsa és Soroca és agrárkonverzió. De hány Borsa, és hány Soroca és hány agrárkonverzió lett volna, ha nem lettek volna bátorhangu, elszánt képviselőink a parlamentben, akik minden egyes esetben felemelték szavukat a velünk szemben elkövetett igazságtalanságok ellen és a világ fülébe kiáltották sérelmeinket.

A parlament tribünjéről elhangzott szó nem hasonlítható sem egy újságcikkhez, sem egy négyülési beszédhez. Minden szó, amelyet a parlament tribünjéről mondanak el, ezerszeres visszhanggal csendül ki az egész világon s ha nem hallják meg Bukarestben, meghallják Londonban és Newyorkban és ha meghallották Londonban és Newyorkban, akkor meghallják már Bukarestben is.

Es jaj nekünk, ha erről a tribünről számüzve lenne a zsidó fájdalmak és sérelmek szava, jaj nekünk, ha a mi könnyelműségünk, hűtlenségünk és nemtörődömiségünk miatt képviselőnk nélkül maradna Románia zsidósága. Olyan sorsra jutnánk, mint az a társadalom, amelynek nincsen büntető törvénykönyve és ahol a gonosztevőknek még az a gátlás sem állja útját, amit a törvény szigora jelent.

A romániai választójogi törvény lehetővé teszi számunkra, hogy ettől a rossztól megkíméljük magunkat. Lehetővé teszi, hogy méltó módon hallassuk szavunkat minden kérdésben, amely az országot és bennünket érint. Ha a parlamentarizmus intézményét ezerszeresen is kompromittálták azok a visszaélések, amelyekkel ezel az intézménnyel elkövettek, mégis van valami egészen felemelő az általános titkos választójogi rendszerében.

Te, kicsi zsidó korcsmáros és kereskedő, aki egész éven át hajlott gerinccel loholsz mindennapi kenyered után, akibe minden adóügynök és szigurancaügens beletörölheti sáros csizmáját, a ki kénytelen vagy eltérni a hivatalnok

kok packázásait, azon a napon, amikor a szavazófülkébe lépsz, ur vagy, akinek hatalom van a kezében. Abban a pillanatban, amikor a bélyegzőt a szavazólappra ráütöd, te vagy ennek az országnak az ura, mert a te szavazatod dönti el az ország sorsát. Es egyenrangú vagy a leggazdagabbakkal, a leghatalmasabbakkal, egyenrangú vagy a miniszterelnökkel, mert neki is csak ugyanannyi szavazata van, mint neked. Ur, vagy szolga, ifju vagy vén, zsidó vagy román — egyre megy, mindenki egyforma hatalmat tart a kezében ezen a napon.

A zsidóságnak különös érzéke van az ilyen momentumokhoz. Ki ne ismerné a gyönyörű Heine verset a zsidóról, aki egész héten át görnyed és megalázkozik, de ha beköszönt a péntek este és eljön a szombathercegnő, akkor ebből az üzött és bathszolt zsidóból mintegy varázsszóra király válik, felséges ur, a ki feledve a tegnapi keserveit, boldog derüvel tekint a holnap elé.

Ilyen pillanat a választás napja is, a mikor minden polgár felségjogokat gyakorol. Es ezt a jogot háborítatlanul, minden külső kényszertől mentesen gyakorolhatja. A szavazófülkébe négy fal közt minden választó egyedül van önmagával és lelkiismeretével. Emberi szem nem figyelheti, hogy kire adja le a szavazatát. Tettéért csak önmaának és Istenének felel.

Szabad-e kételkednünk benne, hogy a zsidóság, amelyet bölcs és megfontolt népnek tartanak, ez alkalommal is úgy fog élni ezzel a jogával, ahogy egy bölcs, sokat tapasztalt néphez illik. A hogy saját nagy érdekei megkövetelik. Ahogy a népi méltóság és becsület meg kívánja. Ezért hiszem, hogy a holnapi nap a Zsidó Párt minden várakozást felülmúló nagy sikerét fogja eredményezni.

Ez legyen az utraváló, amelyet minden zsidó magával visz a szavazóurnákhoz vezető utra.

Eres vérmáboru dul Ausztria és Magyarország között

Budapest, július 16. Tegnep este a magyar kormány minisztertanácsot tartott, amelyen az osztrák-magyar kereskedelmi szerződésen kívüli állapottal s az Ausztria részéről már életbe léptetett új autonóm vámtarifá ügyével foglalkoztak. A delután budapesti lapok reprezentációkat javasolnak. Felvetették azt a tervet, hogy kormányrendelettel utazzanak sák el Ausztriából a magyar állampolgárságu furdözöket s azokat, akik tartózkodásukat ennek ellenére megszaszabbítják, sujtásák érzékeny pénzbüntetéssel. Egy másik javaslat azt ajánlja, hogy a július 20-án tul osztrák területen maradó magyar állampolgárokat bíróságok meg teljes jövedelmi adójuk még egyszeres összegével. Kedden egyéb ként folytatni fogják Budapestben a most Bécsben megszakadt osztrák-magyar kereskedelmi tárgyalásokat.

VILÁG TÜRRE

A Janus-arcu következetesség

Ugyilatszük: a következetességnek is Janus-arca van. Egyik felével szigorú, sőt kegyetlen tekintetet vet azok felé, akiknek parancsol, míg másik arcával mosolygó komplementeket vág azok felé, akiket respektálni kénytelen. Szovjetországban a következetesség szigorú arca a tömegek felé irányul. Meg kell adni: száz százalékos elhűséggel és dogmatikus kikezdetlenséggel. Amilyen szigorú azonban ez az arc a tömegek felé, ép olyan mosolygóvá válik ama polgári reprezentánsok felé, akiknek egyetlen érdekük, hogy reprezentánsok, anélkül, hogy a kommunista elvek felé a legkisebb concesszióra volnának hajlamosak.

A kommunista Oroszország, ahol tömegek és vezetők, öregek és főleg ifjak úgy beszélnek a polgárról, mint a hajdani hívő keresztények az Anti-Krisztusról: most Lloyd George fogadtatására készülnek, aki öreg korának keserűségében, szívében visszahozhatatlan sikerek emlékével, Oroszország meglátogatására készül.

A kommunista Internacionálé, az öt-éves gazdasági terv Oroszországában olyan ünnepeket készítenek elő a liberális angol apostol számára, amely a hajdani feudális világ fejedelmi látogatásainak pompájára emlékeztet bennünket. Holott liberalizmus és bolszevizmus — olyan ellentétei egymásnak, mint tűz és víz, mint a tulvilági üdvözölés hite és a habzsoló földi örökök utáni hajszja. Ennek ellenére is azonban érthető volna a szovjet nagystíli készülődése Lloyd George fogadtatására, ha a volt háborus miniszterelnök ma is hatalmon volna Angliában, vagy legalább is kilátásai volnának a hatalomra.

Lloyd George azonban ma már a múlt embere, annál is inkább, mert saját hazájában is megbukott a liberalizmusnak az a szelleme, mely a szabadkereskedelem szilárd elvi álláspontján állott. Az ottawai birodalmi világkonferencia idejében a lloydgeorgei koncepció csaknem anakronizmus már, hiszen ennek a konferenciának nyílt és bevallott célja az angol önellátás, az autarchia megteremtése.

S ezen a vonalon a mai Anglia sokkal közelebb áll a mai Oroszországhoz, mint a liberális Anglia állott a forradalmi Oroszországhoz.

De feltűnő már azért is Lloyd George oroszországi látogatásának hangzatos előkészítése, mert egészen bizonyos, hogy a szovjet mai vezetői egyáltalában nem örvendenének, ha például a munkáspárti Henderson látogatna el Oroszországba, sőt valószínű, hogy amennyiben ezt megtenné: fogadtatás helyett a cseka ügynőkei vennék körül minden útján. Henderson tudniillik szocialista, amely körülmény a szovjet urainak szemében, a jelek szerint sokkal nagyobb teherként, mintha valaki polgár még pedig olyannyira polgár, mint Lloyd George.

Általában egyre inkább észrevehető az az ellentmondás és az a talán indokolható kétkulacsosság, amellyel Szovjet-Oroszország bel- és külpolitikáját intézi. Befelé — érthetően — a legkisebb concessziót sem hajlandó tenni maradék polgársága felé és még kevésbé hajlamos erre a kommunista internacionálé, mely minden meggondoltsága és taktikai érzéke ellenére, ma sem adta fel a világorradalom orosz mintára való megszervezésének ideálját.

Ez a kemény következetesség azonban

Hasznos tudni,

hogy sokféle betegségeknek vehetjük elejét, ha SCHMIDTHAUER

Remanold

keserűvizével eltávolítjuk a gyomor és belekben rejtőző és kórokat okozó baktériumokat. Utasítás minden palackhoz mellékelve! — Kapható mindenütt!

kifelé annál következetlenebb engedékenységű enyhül.

Ma Oroszországban a jó kommunista kimondottan Amerika-barát, annak az Amerikának a barátja, melyben a kapitalizmus nagystílűsége, mérsékelt erényeivel és súlyos bűneivel, a leggigászi fejlődési fokot és a legmélyebb bukást érte el.

Lloyd George maga pedig a polgárnak, még pedig a nemesebb és klasszikusabb értelemben vett polgárnak megtestesülése.

Ha történetesen Oroszországban születik, talán minden képessége és politikai ravaszága ellenére is, ma a deklaszáltak keserű kenyérét enné, vagy valahol az orosz emigráció boszorkánykonyháján főzné az intervenció ábrándok kotyvalékát.

De Lloyd George angolszász, nemzetközi tekintélye van s ma Oroszországban egy nemzetközi tekintélyű polgárnak legalább annyi becsülete van, mint egy nemzetközi forradalmárnak.

A szovjet urai rájöttek arra, hogy az öt éves terv gigászi anyagi és erkölcsi erőfeszítéseitől terhes atmoszférában — Oroszországnak a legjobb propagandát azok a polgári tekintélyek csinálják, akik sine ira et studio vizsgálják meg s írják le az Oroszországban végbemenő hatalmas változásokat.

Az európai polgári közvélemény, de sőt a szociáldemokrácia is, a kommunista érzelmű írók Oroszországról szóló leírásait a legnagyobb kétkedéssel fogadta és fogadja. Am, ha a polgári író, vagy államférfi ir objektív elfogulatlan sággal az Oroszországban történésekről, ha a gáncs mellett megtalálja az elismerés szavát annak részére, ami elismerésre érdemes: ez nagyobb propagandát jelent a szovjet számára, mint százezer agitációs röpírát és fanatikus elfogódott rajongástól fűtött dícséret.

Ez az utóbbi szempont az, amely a szovjetkormányt olyan odaadásra hangolja az őz angol államférfi irányában. De van valami más, inkább lélektani természetű motívum is, amellyel Lloyd George oroszországi látogatásának nagy stílusú előkészületét magyarázni lehet.

A cári elmaradottság ázsianizmusából a hitté és vallással emelt iparosodással kivetkőző mai Oroszország, minden elvi ellentétek ellenére leküzdhetetlen nosztalgia érez Európát és az európai népet. Az ellentétek vonzásának törvénye ez, mely a maga dialektikus folyamatában nemcsak a tisztítás, hanem a vonzás érzéseit is magában hordozza.

Már pedig kétségtelen, hogy az angol szigetország leginkább testesíti meg, még a kontinentális Európával szemben is, az európai szellemet — s ennek az európai „szellemnek” is egyelőbb is politikai vonatkozásban, Lloyd George egyik jelentős reprezentánsa.

Am maguk az angolok is, a konzervatív párt vezéréitől egészen a Labour Parthi szélső baloldaláig nagy érdeklődést mutatnak Oroszország iránt. És ez érdeklődés nem kizárólag az érdekek vonalán mozog. Az angol ember egész testi és lelki habitusában mintegy antipólu sa az orosznak. Az orosz prototípus rajongó, fanatikus, túlfűtött energiáktól hajtott s maga az orosz tömeglélek is miszterionális hajlamokkal telített. Ezzel szemben az angol temperamentum hűvös, hideg, józan, mérsékelt és számító, ami már egymagában véve is arra predisztinálja, hogy a gazdasági életben és társadalmi vonatkozásokban végbemenő forradalmi változásokat a társadalmi közvélemény, helyesebben a demokratikus eszközök erőinek igénybevételével fussa meg.

Anglia és így Lloyd George számára is a mai Oroszország egyúgy egzotikum még, mint a hajdani cári Oroszország volt. De az se tagadhatatlan, hogy Szovjetország Anglia és Európa felé még mindig olyan nosztalgiaikkal tekint, mint hajdan a cári Oroszország költői, művészei és politikusai tekintettek.

Salamon László.

A jelöltek 75 százaléka keresztülment az érettségi vizsgán

Bucuresti-Bukarest, július 16. A közoktatásügyi minisztérium jelentése szerint a baccalaureatusi vizsgák az egész országban befejeződtek. 8508 jelölt közül 6531 tette le az érettségi vizsgát, ami 76.75 százaléknak felel meg. Ez a legjobb eredmény, amióta a baccalaureatusi vizsgákat életbeléptették.

De Valera hirtelen Londonba utazott és fontos tárgyalásokat folytatott Macdonalddal

London, július 16. De Valera ir miniszterelnök meglepetésszerűen újra Londonba érkezett. A Downing Streeten maga Macdonald fogadta az ir miniszterelnököt s vele azonnal hozzákezdett a tárgyaláshoz. Ugy látszik, a meg-

beszélésnek nagy fontossága lehet, mert De Valera ottartózkodása idején Macdonald rádiótelefonbeszélgetést folytatott az Express of Britain fedélzetén Kanadába utazó angol delegáció vezetőjével, Baldwinal.

A braziliai kormány a felkelők fegyverletételét, a forradalmárok a kormány átadását követelik

London, július 16. Buenos Airesen át érkezett jelentések szerint a braziliai helyzetben ujabban nem történt lényegesebb változás. A déli államok a forradalmárok kezén vannak. A felkelők követelik egész Brazília egységét, a törvényességhez való visszatérést és a katonai fegyverletételét. A rio-dejaneiroi kormány most vonultatja

fel tartalékosokkal megerősített csapatát a forradalmárok erői ellen. Egyes politikusok közvetítésre ajánlottak a kormány és a déliek között, de egyik fél sem hajlandó egyelőre tárgyalni. A kormány követeli a felkelők fegyverletételét, a forradalmárok viszont a hatalom azonnali átengedését.

Felhívás a Sorsjegytulajdonosokhoz!

A Kereskedelmi Hitelintézet Részv. Társ.
Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii 20.

a szabadalmazott román állami osztálysorsjáték főelárusítója felkéri igen tisztelt sorsjegyvásárló ügyfeleit, hogy az ötödösztályú sorsjegyek újítását játékjoguk megővése érdekében legkésőbb július 31-ig eszközöljék pénztáránál.

Szerencsés ügyfeleinek sorsjegyeit, melyeket a negyedik osztályban nyemrényvel húztak ki, ugyancsak az intézet pénztára váltja be, ahol a hivatalos nyereményjegyzék is a nagyközönség rendelkezésére áll.

Huzás augusztus hó 10-től szeptember hó 16-ig!

Samuel Insul, a koldusmilliomos

Egy koldusgyermek mesés karrierje. Selfmademan, aki ötszázmillió fontot keresett és — elvesztette

London, július 16. A közeli napokban ünnepélyes keretek között avatják fel London egyik legmodernebb kórházát, amelyet adományozójának, Samuel Insulnak nevére kereszteltek. Mindazok a betegek, akik ebben a pazar kórházban ápolás alá kerülnek, áldani fogják a nemes ajándékozó nevét és talán nem is sejtik, hogy ugyanez az ajándékozó ma a legkisebb adománnyal is megelégedne és boldog volna, hogy egy ingyen helyet kapna az általa adományozott kórház egyik kórtermében.

Samuel Insul, ez a csodálatos karriért befutott ember ma, összeomlása idején, hetvenkétéves. Arcán mély ráncok mutatják emberfeletti küzdelmét az élettel és azt a hatalmas ambíciót, amely verseznezi akart Morganokkal és Rockefellerrel.

A Westminster Road sarkán áll az a kis ház, amelyben Samuel Insul született. A fiatal zsidófiu már korán találkozott az élettel, miután nagy családjában apja segítségére kellett lennie a sok éhes száj kielégítésére. Nem sokáig tanulhatott Insul, hanem már kicsi korában mester-ség után kellett néznie. Egy hivatalba lépett kifizetőnek, ahol azonban esténként gyorsírást és kereskedelmi szakismereteket tanult, úgy, hogy tizenöt éves korában heti keresete már egy font volt.

Első megtakarított garasával az ígért földjére, Amerikába vándorolt Samuel Insul. Abban az időben Amerikában még nem ismerték a cionista mozgalmat és úgy látszott, hogy nem a Szentföld, hanem az Újvilág az, amely a tejjel-mézrel folyó Kanaán bibliai ígését valóra váltja. Ha az ember akkoriban keményen dolgozott, elasztikus volt és könyökével ke-

resztülvágtá magát az embereken — vihetett valamire. Abban az időben Edison, a híres feltaláló újsághirdetések útján titkár keresett. Névtelen, ismeretlen személy volt még Edison és vagyona nem volt. Akkoriban nehézségei támadtak az izzólámpa készítéséhez szükséges pénz előteremtésében. Insul azonnal meglátta Edisonban a jövő emberét és fizetés nélkül titkárrá szegődött mellé. Éjjel-nappal dolgozott. Edison volt a technikus zseni, ő az adminisztratív. Hallatlan energiával, szinte a föld alól teremtette elő a különböző találmányok előállításához szükséges vállalatokat. Alapítója volt a General Electric Company-nak, amely az Egyesült Államoknak még ma is egyik legnagyobb vállalata.

Amikor Edisonsól elvált, kezdődött meg tulajdonképpen karrierje. Minden vállalkozása sikerült és rövid pár év múlva egyike volt Amerika hangadó iparmágusainak. Speciális működési területe a villamosági ipar maradt. Hét évvel ezelőtt kezdett bele legnagyobb akciójába. Az Insul-csoport akkoriban mintegy kétszázmillió font részvénnyel rendelkezett, amellyel Insul trösztöt alapított és nemsokára ötszázmillió fontra emelte tőkéjét. Az Egyesült Államok ötezer különböző helységében dolgoztak Insulgyárjai, amelyek hatvanöt mammutvállalatba tömörülve álltak a hajdani kis koldusgyermek vezetésé alatt. A Londoni külvárosi kis zsidófiuból a világ koronázatlan villamoskirálya lett.

Ebben a szinte elképzelhetetlenül gyors emelkedésben rendkívül sok romantika van. Insul, a hajthatatlan, kitartó zsidó ember keveset spekulált. Gyűlölte a tőzsdét. Mindig építeni akart, körül-kőne al-

kotni, étékeset teremteni, de dolgozni és uralkodni. Jótékonyága mondaszerűvé vált. Mindig bőkezű volt és ennek ellenére többszáz millió dolláros vagyont szerzett. Egy éjszakán vesztette el az egészséget. Egyik vállalata a másik után omlott össze, a koncert alapjaiban megingott. Ez év júniusában az összes vállalatok anyacége kénytelen volt csődöt kérni. Insul magánvagyonát is elvesztette. Az össze-tört öreg embe'r visszatért hazájába, Angliába és most ismét azokban a szegényes, piszkos utcákban vándorol, amelyekben ifjúkorát eltöltötte. Ugyanannál a kofánál vásárolja az almát, akinél valamikor medvecukrot vett. Néha kimegy Hampsteadba sétálni és megáll a hatalmas, modern kórház előtt, amelyet ő adott Londonnak. Az az ember sántikál ma lerongyolódva London külvárosának utcáin, aki huszonnégy óra alatt huszmillió dollárt hozott össze a világ legnagyobb operaházának, a csikagói Operának felépítésére és aki alkalmazottainak mesebeli fizetéseket adott, mert fejébe vette, hogy neki a világ legjobb alkalmazottaival kell rendelkeznie.

Samuel Insul az elérhető legmagasabb csúcsról visszazuhanat fiatalosságának környezetébe. És vele együtt zuhanat családja, testvérei, akik negyven évvel ezelőtt követték a gazdagságra, valamint a hivatalnokok és munkások tizezrei. Mindig szerény volt Samuel Insul, de most éheznek. Még mindig reménykedik, hogy lassan elhomályosuló szemei még világosságot fognak látni. Vállalatainak igazgatói, akiket gazdaggá tett, nem felejtették el. Magas nyugdíjat akarnak kivívni számára, de ez talán még egy évig is el fog tartani és Samuel Insul nemsokára hetven három éves...

Tizenhárom

Tizenháromszentendő betöltése döntő fordulópontot jelent a zsidó ember életében. Ez a bármicvo napja, amikor a tora törvényei szerint férfivé lesz a zsidó. Amikor egyformán kötelező sulyal járul rá a zsidó tan 613 parancsa. A mikor felelős tényezőjévé válik a népközösségnek.

Am eljön a nap, amikor a nép is kilép gyermekeipőjéből és belép a férfikorba. Amikor a „felöltött” népek sorába emelkedik, kötelességek és jogok teljes jegyében.

Erdély zsidó népe bármicvo napjához érkezett. Tizenhárom esztendője van most annak, hogy a forradalom hivatalos napjaiban kék-fehér zászlóval vonult fel Kolozsvár uccáin az erdélyi zsidó reneszans első utörőinek maroknyi csapata és megalakult a zsidó nemzeti tanács. Akkor született meg Erdélyben a zsidó népi politika. A tízegy gyermek botlásai voltak az első kezdetek, céltudatosan haladtak előre rendületlenül egy jobb jövő felé. Az izmok erőse feszültek, a csontok megérdődtek s a kicsiny test egyre nőtt és emelkedett, míg kiteljesült: a népi erőnek egyetlen politikai instrumentumba való összefogása, az országos zsidó párt.

Tizenhárom esztendő határkövénél állunk. Nézzünk vissza a megtett ut termő rögeire és mérítsünk új erőtel a sok-sok tanulságból és tapasztalásból, amely mind figyelmeztetőleg int ma felénk. Figyelmezteti a bármicvohoz érkezett népet, hogy most már férfivé kell lennie, hogy magára van utalva és egyedül a maga erejére kell, hogy támaszkodjék. Mert ez a konkvenencia a lepergett tizenhárom esztendőnek.

A vasárnapi választásokon bármicvo vizsgát tesz az erdélyi zsidóság. Tanulástól kell tennie arról, hogy megérett-e a férfikorra, vagy sem. Mit jelent a férfikor? Azt az időt, amikor az embernek multja is van és jövője is. Mert a tetterős férfikor kritériumát a mult tanúságának és a jövő célkitűzéseinek összefogó ereje adja meg. A mi vizsgánk tétele ez: maradéktalanul levonni a mult konkvenenciáit és tettünkkel megfelelni a jövő parancsolta követelményeinek. A vasárnapi választások eredménye fogja kiállítani Románia zsidóságának bizonyítványát és az osztályzatot, amelyek a zsidó szavazatok számában fognak kifejezésre jutni, sorspecsétei lesznek a mi életünknek.

VA
Po
Ma
Bu
Buc
Kelet
utolsó
védelme
választ
vereked
sőt mű
nial vá
kolosze
bant e
lan gy
közötti
mánya
nak m
kal bef
tények
elsősor
dult ki
gyei p
felfede
fontos
nek é
párt, n
dekeine
elpuszt
rült elé
drapéri
szabadr
tásokat.
Pente
bacaun
rea Tor
rescu l
viselője
azzal, h
A jelké
közsege
uton. T
magot,
asszony
felbontá
nevi sz
éves Ni
képpen
csisan le
abban
a dob
robban
ban le
fal f
azonna
gette
né fej
lyos s
tette
a dob
ga kan
A rob
falu öss
pillanath
a lakoss
gyült a
előtt és
tek Mág
sérült t
Valea R
A kis Ge
A közse
bacau i
vármegy
ügyész,
vizsgáló
a helysz
latot, K
rea Tom
elmon
ban k
adtak
bozt s
A par
ország
értelm
község
Mindket
be is v
követék
A be
müniké
gépes m
lentés s
Duca-fé
a házku
dinamit

Féláron! Elsőranguan fest, tisztít ruhákat CZINK, Cluj

Pokolgép robbant egy bacaumegyei kormánypárti jelölt lakásában

Magirescu lelkész kis fiát megölte, a többi családtagokat súlyosan megsebesítette a liberális kortések által küldött bomba

Buzămegyében és Bukarestben újabb vér folyt a választási fronton

Bucuresti-Bukarest, július 16. (Az Uj Kelet tud.) A képviselőválasztási harc utolsó napjaiban tetőfokára hágott a szenvedélyesség, amellyel a pártok ezekre a választásokra felvontak. Újabb véres verekedések zajlottak le, revolver dördült, sőt működésbe lépett egy, még a romániai választásokon eddig ismeretlen gyilkoszszer: a pokolgép is. Bomba robbant egy bacaumegyei faluban és ártatlan gyermekek estek áldozatul a pártok közötti féktelen gyűlölködésnek. A kormány nem állott érdekében a szabadnak mondott választásokat gyilkosságokkal befektetni. Kétségtelen, hogy a bűntények sorozata az ellenzéki pártoktól, elsősorban pedig a liberális párttól indult ki. A buzăi dráma és a bacaumegyei pokolgéprobbanás között nem nehéz felfedezni a tervszerűséget, az előre megfontoltságot. De bármennyire is mellőzöttnek érezte magát a Duca-féle liberális párt, nem lett volna szabad politikai érdekeinek oltárán ártatlan emberéletet elpusztítani. Annyit mindenesetre sikerült elérniük, hogy a komor gyász fekete drapériájával szegélyezzék a július 17-i szabadnak és tisztának tervezett választásokat.

Pokolgép robban a bacaumegyei faluban

Pénteken délelőtt robbant a pokolgép a bacaumegyei Brătia községben. Egy Florea Toma nevű paraszt megjelent Magirescu lelkész, nemzeti parasztpárti képviselőjelölt lakásán és a lelkészt kereste azzal, hogy egy csomagot hozott számára. A lelkész nem volt otthon; a szomszédos községeket járta választási propagandauton. Távollétében felesége vette át a csomagot, amelyben egy fadóhoz volt. Az asszony kíváncsian fogott hozzá a doboz felbontásához és behívta Vasile Drug nevű szolgáját is. Két gyermeke: a három éves Nicu és az ötéves Georgetta hasonlóképpen előkerültek valahonnan és kíváncsian lesték, mi van a dobozban. Amint azonban a pillanatban, midőn a szolgál a doboz tetejét felszertette, hatalmas robbanás rázta meg a házat. A dobozban levő pokolgép explodált és az asztal fölé agaskodó hároméves Nicu azonnal megölte. Kis nővérkéje, Georgetta súlyosan megsebesült. A lelkész né fejen szenvedett meglehetősen súlyos sérülést, ezenkívül pedig elvesztette balszeme világát. Vasile Drug, a doboz felbontásánál segédkező szolgálkarjai és lábán szenvedett súlyos sérüléseket.

A robbanás borzalmas ereje a csöndes falu összes házait megrázta és az első pillanatban hatalmas pánikot idézett elő a lakosság körében. Pillanatok alatt össze gyűlt a falu egész lakossága a lelkész háza előtt és meleg szimpatiaüteműt rendeztek Magirescu mellett. A család súlyosan sérült tagjait, ugyancsak a szolgát is a Valea Rea községi kórházba szállították. A kis Georgetta állapotja rendkívül súlyos. A községi jegyző telefonon értesítette a bacauai hatóságokat. Constantin Nădesde vármegyei prefektus, Mina Volovei főügyész, valamint a bacaui törvényszék vizsgálóbírója: azonnal autón szálltak ki a helyszínre és megindították a vizsgálatot. Kihallgatták a csomagot átadó Florea Toma parasztot, aki

elmondotta, hogy a kora reggeli órákban két ismeretlen kereste fel, pénzt adtak neki és arra kérték, hogy a dobozt szállítsa el a lelkész lakására. A paraszt vallomása alapján a csendőrség hamarosan elfogta a merénylet értelmi szerzőit, Lazar Grigoras volt községi jegyző és Dimitru al Susanei volt csendőr személyében.

Mindketten a liberális párt kortesei, akik be is vallották, hogy politikai bosszúból követték el a merényletet.

A merénylők — liberálisok voltak

A belügyminisztérium hivatalos közleményében erősíti meg a bacauai pokolgép merénylet részvevőit. A kiadott jelentés szerint a tettesek valamennyien a Duca-féle liberális párt tagjai. Lakásukon a házkutatás alkalmával nagymennyiségű dinamitot találtak. A merénylet általános

részvétet és óriási felháborodást keltett az egész országban. A nemzeti parasztpárt lapjai a liberálisokat vádolják a merénylet miatt. A Dreptatea ismét gyászkeretben jelent meg. A lap első oldalán öklömmel betűkkel áll a cím: „Duca, a gyilkos!” A lap hangsúlyozza, hogy a liberális párt mentalitását hasonló vas energiával kell kiirtani az ország közvéleményéből. A legszigorúbb intézkedéseket követeli a kormánytól a gyilkosok és felbujtók ellen. Nem egy kis faluban laknak, hanem a liberális pártklub közvetlen közelében.

Bacau megyében lelőttek egy diákot

Tegnap egyébként nemcsak Bacau megyében szedte áldozatait a választás. Mizil községben ma éjjel egy Toma Stoicescu nevű diák röpiratokat osztogatott. Verekedés keletkezett a különböző párti kortések között, mire egy Negulescu nevű volt városi tanácsos revolvért rántott és rálőtt a jogászcra, akit súlyosan megsebesített. Negulescut letartóztatták. A bu-

zăi főügyész a helyszínre utazott a tényállás megvizsgálására.

Bukarestet ezrelék árasztották el a kortések

A választásokat Bukarestben is hihetetlen izgalom előzi meg. Az elmúlt éjjel egész Bukarestet elárasztották a kortések, ezrelék osztogatva a röpcédulákat. A pártok fanatikus hívei több helyen össze is tüztek egymással és többé-kevésbé komoly verekedések történtek. Több gogista kortest a Brancovenesti-kórházba szállították.

Tényleg Brădeanu lőtte le Boiangiut

A buzăi ügyészség egyébként már befejezte a vizsgálatot a Brădeanu-Boiangiu véres affér ügyében. Megállapítást nyert, hogy tényleg Brădeanu lőtte le Boiangiut és Simionescu, aki a merénylet óta eltűnt, ártatlan s csak a bosszútól való félelmében bujdosott el. Az ügyészség 6 liberális és 2 nemzeti parasztpárti korifeus ellen, mint Brădeanu, illetve Boiangiu bűntársai ellen bünvádi eljárást indított.

A választások napján is ki lehet váltani a választócédulákat

Hol kell szavazni a kolozsvári választópolgároknak

Cluj-Kolozsvár, július 16. (Az Uj Kelet tud.) Ismeretes, hogy az eddigi választásokon a választási igazolványok kiosztását a választások előtti napon be fejezték. Most a kormány fontos rendeletet tett közzé, mely szerint a választási cédulákat, ma a választások napján is ki lehet váltani a járásbírószágon. Így mindazok a választók, akik igazolványuk kiváltását eddig elmulasztották, eleget tehetnek szavazati joguknak olyképpen, hogy vasárnapon ki-váltják igazolványaikat és azonnal szavazhatnak a különböző választási körletekben.

Felhívjuk erre minden zsidó választó

figyelmét! Ha valamelyik zsidó választó elmulasztotta volna, hogy választói céduláját eddig kiváltsa, menjen el ma a járásbírószágra, váltsa ki igazolványát és menjen el szavazóköriletébe.

A szavazók tájékoztatására közöljük a kolozsvári választói körletek helyét. A szavazócédulán római szám jelzi, hogy a választópolgár melyik körületben köteles szavazni. A kolozsvári szavazóköriletek a járásbírószágon igazolványai szerint XXIV-től XXXI-ig terjednek.

A XXIV-es körlet a Honvéd uccai elemi iskola helyiségeiben.

A kormány minden intézkedést megtett a rend fenn tartására

A nemzeti parasztpártot nagyon kellemtlenül érték a vérontások. Madgearu felhívást intéz a nemzeti parasztpárt választóihoz. Felhívja őket, hogy ne üljenek fel semmiféle provokációnak s minden erőszakkal szemben forduljanak a karhatalom védelméhez. Apellál az ellenzéki pártok jobb belátására is.

Ugyancsak ezzel kapcsolatban Callinescu belügyi alminiszter fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt nyilatkozott a választásokról. Hangsúlyozta, hogy a kormány minden intézkedést megtett a választások szabadságának biztosítására. A pártokon mulik, hogy ezzel a szabadsággal vissza ne éljenek. Ha a pártok erőszakoskodni fognak, akkor saját magukra vessenek, ha a karhatalom beavatkozik és megakadályozza a választási harc elfajulását. Reméli, hogy a pártvezérek csillapítólag fognak hatni a fanatikus hívekre és a választások civilizált módon, nyugodt mederben fognak lefolyni.

Orosz és kínai mintára készül a forradalmi Sziám alkotmánya

Egy európai pilótánól leírása a forradalmi napokról

London, július 16. Marga von Etdorf, a híres német pilótánól június végén, éppen a sziámi forradalom napjaiban jutott el gépén Bangkokba. Ezeket írja közvetlen impresszióiról:

A forradalom napján Bangkok uccáin a legmélyebb nyugalom uralkodott. Megtudtuk, hogy a kormányt a forradalmárok letartóztatták és a trónteremben őrizet alatt tartják őket. Továbbá, hogy Bangkok katonai parancsnokát fobelőtték és hogy egyedül Kampenbetti herceg, keres-

kedelmi miniszter tudott megmenekülni.

Mindenekelőtt siettünk, én és repülő-társam a királyi palota elé, amelyet azonban matrózok kordonja választott el. A kordon előtt néhány száz főből álló tömeg állott, az ember inkább népünnepélyre gondolt, semmint forradalomra. Az új kormány nem is úgy tünteti fel a nagy változást, mint holmi forradalmi eseményt. Az európaiak iránt a benszülöttek részéről nem nyilatkozik meg különös szimpatia. Tudtukra adták, hogy bennün-

ket nem érdekelhet az ő benső ügyük és jól tesszük, ha távozunk. Minthogy sok nézni való amugy sem volt, tovább állottunk. Estig állásunkon maradtunk, azután a konzulhoz mentünk, akitől megtudtuk, hogy a forradalmi bizottság a kormány hercegi tagjait, akik bent ültek a kormányzótanácsban és 40 tisztelet tartóztattat. A letartóztatást reggeli hat órakor hajtották végre tisztek és a kadett iskola hallgatói a legteljesebb feltűnéssel nélkül. Csak Kampenbetti herceg sikerült egy mozdonyon Hua Hinbe eljutni.

A vasuti forgalmat, ugyancsak a telefont és táviratokat arra a napra betiltották. A forradalomnak ugyanis érdeke volt, hogy a külföld az eseményekről ne értesüljön csak huszonnégy óra elmultával. Két nap mulva a király különvonaton jött a fővárosba, ahol nem hivatalosan, de udvariasan fogadták. Kisérétében két tisztelet volt, ezeket gyorsan letartóztatták. A király a néppárt (a forradalmi párt) felteletét elfogadta és kijelentette, hogy ő maga részéről már régen akart ilyen alkotmányt, de fivére, Baribatra herceg elgáncsolta ezt a szándékát.

A mai kormány egy tizenöttagú végrehajtó bizottságból áll. Az új alkotmány részint orosz, részint kínai mintára készült. A kormány évekig nem akar törvényhozó testületet egybehívni és azalatt politikailag képezni akarja a népet.

Julius 31

Jól jegyezze meg ezt

a dátumot mert csak

eddig tart a **Gólya** áruház olcsó nyári vására

A klinikai orvos véleménye szerint a kommunista-gyanus beteg fiatal emberek valahonnan leeshettek és megütötték magukat

Pont a talpukon ütötték meg magukat. Az egyik beteget talpán megoperálták a klinikán

Az államrendőrségi hivatal vezetője szerint a verésről szóló hírek tendenciózusak

Cluj-Kolozsvár, július 16. (Az Uj Kelet tud.) A lényeg mégis az, hogy a kolozsvári klinikán három husz év körüli fiu fekszik, súlyos sebesülten. Nem maguk mentek oda, hanem oda vitték őket. Előbb a rendőrségről vitték az ügyészségre, aztán az ügyészségről a rendőrségre és végül a rendőrségről a klinikára. Ezzel a három fiatal valamit történt, hogy mi, azt csak határozott nyilatkozatok után irhatnánk meg, ilyen határozott nyilatkozat pedig nincsen. Arról, hogy három kommunista-gyanus fiatal ember hogyan kerül a klinikára, senki sem nyilatkozik és így az újságíró csak annak leszögzésére szoríthat, hogy az a három fiatal ember végeredményben mégis csak a klinikán fekszik, súlyos sérülésekkel.

Pop Leontin cáfolja a veréseket

A kolozsvári államrendőrségi hivatal vezetője

Pop Leontin rendőrkomiszár ebben az ügyben azt a nyilatkozatot tette, hogy a verésekről szóló hírek tendenciózus valótlanok.

Elfogadjuk ezt az érvelést: minden, amit a városban beszélnek tendenciózus híresztelés, de azért mégis érdekelt, hogyan ütötte meg magát olyan nagyon az a három fiatal ember, hogy a klinikára kellett vinni őket.

A klinikán, a 37-es szoba előtt egy kedves nővértől érdeklődünk. A kedves nővér előbb ideszólitja a rendőrt, aki a belső szobában tartózkodik. Amikor az ajtó kinyílik, meglátjuk a három fiatal embert: Steinberg Gézát, aki 21 éves munkanélküli dívatáru-segéd, Roth Gábort, aki 19 éves másodéves egyetemi hallgató és Sándor Imrét, aki 19 éves magántisztviselő. A három fiatal ember ágyban fekszik, tehát mégis igaz, hogy betegek. Egyebet nem tudhatunk, csak azt látjuk, hogy

a legutolsó ágyban fekvő beteg de-rekán vastag kötés húzódik végig, az ajtó felé eső fiatal embernek a paplan alól kilátszó lábán pedig szintén kötés van.

A rendőr magatartása egészen határozott.

— Sajnálom, de nem lehet bemenni a betegekhez, csak ha a vizsgálóbíró megengedi.

Sándor Imre talpát megoperálták

Erdeklődni próbálunk a rendőrnél, aki azonban hallgat. Legfeljebb azt árulja el, hogy mind a három fiatal ember a talpán „sérült meg” ugyanarra, hogy

Sándor Imrének a talpát meg is kellett operálni.

Azonkívül természetesen egybeült is megsérültek, de már hamarosan megfognak gyógyulni.

A becsukódó ajtó mögül még egy pillantást vehetünk a szobára. A fiatal emberek borotvátlanok és sápadtak. Ez is egy tény, ezt is a saját szemünkkel látjuk. Hogy mitől?

Ebben az irányban a klinika szolgálattevő orvosától érdeklődünk.

Dr. P. Bruda klinikai orvos a következőket mondja:

A betegek leeshettek valahonnan...

— Ó, már semmi bajuk sincs. Műlő sérülések, pár nap múlva már el is szállítjuk őket.

— Milyen sérüléseket szenvedtek a betegek?

— Hát most már nem is olyan komoly — hangzik a kitérő válasz.
— Miből származhatnak ezek a sebek?

— Leestek valahonnan — hangzik a felelet. — Olyan jelek vannak, hogy leestek és megütötték magukat.

Legalább is nekem így mondták, mikor átvettem a betegeket.

Hát, hogyha leestek, akkor nagyon leestek. Egyszerre hárman. Kommunis-

ta módra. Ezt mindég elfelejti az ember, mert alapjában véve, mégis csak emberekről van szó. Leeshettek például a rendőrség és az ügyészség közötti uton, mert lehet, hogy megcsuszta egy kajszinbarack magján, a kajszinszezőnra való tekintettel. Vagy a rendőrség udvarán, ott is lehet néhány elhullajtott kajszinmag... Akkor pedig egy-két rücsköt kellene a kajszinmagok elhullajlásának betöltéséről, vagy az elhullajtott kajszinmagok kellő időben történő eltakarításáról...

A csehszlovák Udrzal-kormány lemondott, de Masaryk elnök kérésére tovább viszi az államügyeket

A radikális agrárpolitikusok aknamunkája

Praha, július 16. Az Udrzal-kormány lemondott, a köztársasági elnök kérésére azonban egyelőre továbbra is a jelenlegi kormány viszi az államügyeket. Udrzal miniszterelnök saját pártja palotaforradalmának lett az áldozata. Azok a szenátorok, akik pártjában a szélső agrárcsoportot képezik, olyan magatartást tanúsítottak a szenátusban, amely arra készítette a miniszterelnököt, hogy azonnal Lanába utazzék és Masaryk elnöknek átnyújtsa a kormány lemondását. Az elnök kérésére a miniszterelnök kijelentette, hogy továbbra is ellátja hivatalát. Masaryk a jelenlegi súlyos hely-

zetre való tekintettel kérte miniszterelnökét a maradásra, mert mindenképpen el akarja kerülni a jelen időpontban a politikai válságot.

Udrzal lemondása a csúcspontját jelentti annak a harcnak, amelyet a radikális agrárpolitikusok már régóta folytatnak a miniszterelnök ellen, hogy azután helyébe a maguk céljainak megfelelő politikust állítsanak. A pénteki nap története példátlanul áll a csehszlovák parlamentáris krónikájában. A cseh és német agráriusok a szenátusban Donat szenátusi elnök vezetésével valóságos obstrukciót kezdtek a kor-

mány által benyújtott javaslat ellen. Ebben a javaslatban a kormány az állam szükségességeire való hivatkozással a jövődelmi adó felemelést tervezi. Az agráriusok obstrukciója különösen éles formákat öltött akkor, amikor szavazásra került sor. A kormány a szavazásnál majdnem kisebbségbe került és csak annak köszönheti, hogy nem bukott meg a plénum előtt, hogy számos ellenzéki képviselő nem volt benn az ülésteremben. A törvényjavaslat ilyen körülmények között azután egészen csekély többséget kapott.

A kormány közvetlenül a választás után részben beszünteti a külföldi tartozások fizetését

Auboin levele súlyos reakciót váltott ki román politikai körökben

Bucuresti-Bukarest, július 16. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap számunkban ismertettük Roger Auboinnek Mironescu pénzügyminiszterhez és Angheliescu bankormányzóhoz intézett leveleit. Auboin szigorú, szinte ellentmondást nem tűrő hangon követeli a stabilizációs terv betűszerinti respektálását. Követeli, hogy az állam sürgősen fizesse vissza a Banca Nationalától felvett kétmilliárd lejes előleget és a Vaida-kormányának a tisztviselői fizetésekre kiutalt egymilliárdot. Követeli a havi ötszázmillió lejes deficit el-tüntetését, a külföldi tartozások pontos fizetését. S az állam nagy pénzügyi bajainak orvosságául ajánlja, hogy inkasszáljanak többet az adófizetőktől.

Adóinkasszó és megint adóinkasszó. Ez az egyetlen orvosság, amelyet Roger Auboin az állam pénzügyi bajainak orvoslására ajánl. Mondanunk sem kell, hogy ez a levél rendkívül kényes helyzetbe hozta az amugyis sok nehézséggel küzdő kormányt. Az ellenzéki pártok vezetői nem örvendtek tulságosan az Auboin-levélnek. Kénytelen volt mindegyik arra gondolni, hogy ez a levél hangban és tónusban ugyanaz lett volna akkor is, ha történetesen más párt lett volna a hatalmon. A helyzet világos és egyszerű: a kormány nem számíthat többé a Banca Nationala

anyagi támogatására. A két népszövetségi szakértő megmondotta, hogy külföldi kölcsönről nem lehet szó.

Honnan vegye tehát a kormány a havi kötelezettségek teljesítéséhez szükséges pénzt? Honnan vegye, amikor a normális bevételek nem fedezik ezeket a szükségleteket? Ujabb adóemeléssel természetesen szó sem lehet. Ellenkezéssel, a nemzeti parasztpárt ünnepélyesen angazsálta magát az adók leszállítására. Az állami javak további értékesítéséről, újabb monopóliumokról hasonlóképpen nem lehet szó. Nem egyébről, de a külföld mai hangulatában ez nem is volna lehetséges. Takarékosági intézkedéseket kétségtelenül foganatosít a kormány. Argetoianu 24 milliárdra leszorított költségvetésében még mindig maradt mit törölni. Viszont egy bizonyos fokon túl a kiadások nem mérsékelhetők. És a mai gazdasági viszonyok között rendes bevételekből még ezt a minimumot sem lehet felhozni.

Most már határozott meggyőződésévé vált a kormány tudatában az, hogy nincs más kiút, mint a külföldi tartozások nyomasztó terhén enyhíteni. Az amit Auboin keresztül a külföldi hitelezők kérnek, egyértelmű volna az ingyelkossággal. A kormány a napokban értésére fogja adni a külföldi hitelezőknek, hogy Auboin el-

lenőrzését csak arra az esetre vállalta, ha ezzel együttjár a külföld anyagi támogatása. De nem adni pénzt — és ellenőrizni, ezt Románia nehezen hajlandó továbbra is vállalni.

A nemezi parasztpárt a mai választáson nemcsak a prémiumhoz szükséges 40 százalékos elérését ambicionálja. Hanem azt is, hogy kapja meg a szavazatok abszolút többségét. Mert az ország lakosságának akaratára kíván hivatkozni akkor, amikor a külföldi hitelezőkkel szemben követelésekkel fog fellépni.

Higanyból aranyat csinál egy spanyol vegyész?

Madrid, július 16. A Libertad című lap korszakalkotó találmányáról ad hírt. A fantasztikus híradás arról szól, hogy egy spanyol vegyésznek sikerült higanyból aranyat előállítania. A lap munka társa beszélgetést folytatott Bothella professzorral, az aranycsináló vegyész-szel, aki elmondotta, hogy hosszas kísérletezés után sikerült neki megtalálni az eljárást és kísérleteit az állami vizsgálóbizottság is ellenőrizte.

A bizottság még nem adott ki hivatalos közleményt tapasztaltairól. Bothella kijelentette, hogy a higanyból előállított arany kilogramja ezeröttszáz pezeta ba kerül, míg ez idő szerint Spanyolországban egy kilogram arany ára hétezer pezeta. A lap azzal fejezi be cikkét, hogy az esetében, ha Bothella kísérletei tényleg sikerültek, az egész világgazdaság gyors átalakulásával kell számolni, annál is inkább, mert Spanyolország az egész világ higanykészletének mintegy hatvan százaléka fölött rendelkezik.

Figyelem! **Hotel Metropol** **Figyelem!**
Bucuresti, a királyi palotával szemben. A n. é. közönség szives tudomására hozza, hogy ápr. 23-tól (Szent György napjától) az árakat redukálta: 1 ágyas szoba Lei 120, 2 ágyas szoba Lei 170. Modern komfort, szép tiszta és tágas szobák. Fürdő, hideg és meleg víz minden szobában. T. CIOMU tulajdonos.

Érdekl-e?...

hogy a világ egyik „legnagyobb“ embere egy zsidó?

Jakob Ehrlichnek hívják és az amerikai Texastól származik. Sokkal ismerőbb azonban a másik neve, amely így hangzik: „Jack Earle, a cirkusz-óriás“. Két méter 43 cm. magas és 161 kg.-ot nyom. Ötvenkettős cipőt és 18-as számú kesztyűt visel. Szülei normális terméti emberek. Apja 1.75 cm. magas, anyja pedig 1.65 cm.

Érdekl-e, hogy Amerikában erős mozgalom van folyamatban, amely sok pénzt és embert visz Palesztinába?

Az utóbbi napokban a newyorki angol konzulátus nem kevesebb, mint 50 certifikátot adott ki zsidó kapitalisták részére. Minden egyes „kapitalista“ minimum 1000 fonttal kell hogy rendelkezzen, a legtöbb azonban ennél is nagyobb tőkét visz magával. Ötven certifikát tehát minimum 50,000 fontot jelent, ami körülbelül harminc-negyven millió lejt felel meg.

A tapasztalat azt mutatja, hogy az iparba való investálás háromszor annyi embernek ad munkát és kenyeret, mint ugyanannak az összegnek a mezőgazdaságba való befektetése.

Érdekl-e azonban, hogy Amerika az utóbbi két évtized zsidó bevándorlásának legbőségesebb országa ma az egyetlen hely, ahol szisztematikusan, tervszerűen organizálják és forszírozzák a zsidó középosztály palesztinai kolonizálását?

Az amerikai cionista szervezet érdeme az „American Economic Committee for Palestine“ megalakulása, amely rendkívül értékes instrumens lett a palesztinai kivándorlásnak és a középosztálybeli kolonizációnak. Ez a bizottság információkat ad és takarékpénztárakat létesít. Eme takarékpénztárak tagjai hetenként 25 centtől 5 dollárig terjedő adót fizetnek. A pénzt félreteszik és a palesztinai kivándorlás finanszírozásáért felelősek.

Érdekl-e, hogy Mussolini rendkívül élénk érdeklődést tanúsít a palesztinai zsidó országépítés eredményei iránt? A napokban kihallgatáson fogadta dr. Goldmann Salamon chicagói rabbit, a ki épen Palesztinából jött.

Amikor belépett a miniszterelnöki fogadószobába, Mussolini a következő szavakkal üdvözölte:

„Mi újság Tel-Avivban?“
Dr. Goldmann rabbi válaszolt előtte Tel-Aviv és a kolóniák kitünő helyzetét, mire a duce így válaszolt:
— Rendkívül örvendek annak, amit öntől hallok. Ugy látszik, a zsidók is meg tudják művelni a földet.

Érdekl-e, hány zsidó újság jelenik meg az Egyesült Államokban?

Newyorkban mintegy kétmillió zsidó él, akik a világváros tízmillió lakossága között szétszórtan és sok-sok negyedben laknak. Ma négy jiddis napilap jelenik meg Newyorkban: a „Vorwärts“, esti kiadása 140.000, vasárnapi száma pedig 160.000 példányban; „Jiddisches Morgen-Journal“, reggeli kiadása 95 ezer, vasárnapi száma 100.000 példányban; „Tog“ esti kiadása 80.000, vasárnapi száma 85.000; „Freiheit“ esti kiadás, 3000 példány. Ez a 345 ezer olvasó 18 százalékát képezi a newyorki zsidó összlakosságnak. Átlagosan minden öttagú családra esik egy jiddis napilap.

Összesen 190 zsidó lap és folyóirat létezik Északamerikában.

Ebből: öt héberül, 72 jiddisül, 12 jiddisül és angolul, 98 angolul, egy németül és egy spanyolul jelenik meg.

Schalom Asch: Moszkva

a mai Oroszországról teljes képet ad, 360 oldal fehér papíron 168 lej Lepagenál. Kolozsvár. Postán utánvétel franco.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESEN AZ UJ KELETBEN

OLLO SASSO

Éttermesek!
Vendégeitek megelégedettek, ha „Ollo Sasso“-val főztök!

SPORT

2:0-ra vezetnek a magyarok a magyar-román teniszversenyen

Cluj-Kolozsvár, július 16. (Az Uj Kelet tud.) A júliusi kánikula miatt országosra csak szórványos sportesemények játszódnak le. Kolozsváron a futballtilalom még tart, a teniszversenyek első turnusa lejátszódott, uszókgyors egymásutánban szerepeltek s így mára egyáltalában nem maradt sporteseménye Kolozsvárnak.

A vidéki egyesületek között a NAC megerősített csapata turnézik és pedig Bukarestben, ahol vasárnap a Makkabi hétfőn az országos bajnok Venus ellenfele lesz.

A magyar-román teniszmérkőzés tegnap kezdődött Balatonzímádon. Románia a következő csapatot küldte ki a harmadik magyar-román teniszviadóra: Pouliet, Botez, Mishu és Cantacuzino. A magyarok legjobb játékosai: a Kehrling, Gabrovitz, Straub, Bánó, Leiner csapattal mentek a küzdelembe, melynek a magyarok elvitathatlanul a favoritjaik. Az első napi mérkőzések is ezt bizonyították, amennyiben Gabrovitz 6:1, 6:1, 6:2 arányban verte Poulietet, míg a Straub-Bánó pár a Cantacuzino, Botez kettőssel szemben szép küzdelem után 6:3, 2:6, 6:4, 6:2 arányban győzött.

Az északi labdarúgó liga ezévi közgyűlését július 31-én tartja meg a liga calea Victoriei 43. sz. helyiségeiben.

Ma Bologna-Wienna, középeurópai kupamérkőzés lesz Bécsben, mely elé álltalános érdeklődéssel tekintenek sportkörökben. A Bologna első mérkőzését 2:0 arányban megnyerte, de az osztrák csapat reméli, hogy ezt a győzelmet behozhatja és kiütheti Bolognát a további küzdelmekből. Az olasz-osztrák sporttelenségeskedés miatt azonban fúliad és ezért erős karhatalmi csapatot vezényelték ki az arénába.

A világ legmodernebb története:

Wells: Nagy Világtörténet. E mű első prima kiadása 2400 lej volt, most könyvnap kiadás 800 oldalon, 300 képpel, 18,5x27,5 nagyságban 130 lej Lepagenál, Kolozsvár. Vidékre utánvétellel, portómentesen.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Színház-Mozgó műsora
Vasárnap d. e. 11 órákor: Matiné! A Győzedelmes karaván, hangos vadnyugati történet 10 felvonásban, a főszerepekben Fay Wray és Richard Arlen. Hangos Micky-Maus burlesk. Helyárak 10, 20 és 30 lej.

Hétfőn fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órákor: Hétfőn fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órákor:

Hangos attrakciós premier! A Győzedelmes karaván, vadnyugati történet 10 felvonásban, a főszerepekben: Fay Wray és Richard Arlen. Hangos Micky-Maus burlesk. Helyárak: 10, 20 és 30 lej.

Kedd délután fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órákor:

Szerda délután fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órákor: Csütörtök d. u. fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órákor:

Grandiózus attrakció: Rabszolgakirálynő. Pazar rendezésű hangos exotikus történet 10 felvonásban, a főszerepekben: Korda Mária. Hangos kísérő műsor. Helyárak: 10, 20 és 30 lej.

Az Opera-Mozgó műsora

Vasárnap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órákor: Premier. Nagy vigjátékláger, németül beszélő hangosfilm: Felfordult világ. Főszereplő: Vlasta Burian. Helyárak: 10 és 20 lej.

Hétfő, kedd, szerda: A besugó. Edgar Wallace regénye nyomán, igen izgalmas, modern kalandorfilm. Főszereplők: Lissi Arna, Paul Hörbiger és Szőke Szakáll.

Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap: Kipróbálom az uramat, 2 órai pazar szórakozás. Főszereplők: Liane Haid, Fritz Schultz, Szőke Szakáll és Huszár Pufi. Előadások kezdete: Fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órákor. Helyárak: 10 és 20 lej. Nincs külön repülő és segélybélyeg.

Születésszabályozás
Dr. Totis Béla új könyve 90 lej. Az ifjúság nemi problémái 75 lej Lepagenál, Cluj-Kolozsvár. Küldje bélyegben, vagy kérje utánvétellel.

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, július 17.
Bukarest, 18.40: Carmen.
Budapest, 9: Hírek, kozmetika, 10: Is-tentisztelet. Utána pontos időjelzés, idő-járás, majd a zOperaház tagjaiból alakult zenekar hangv. 2: Grammofónhangv. 3: A földművelésügyi minisztérium elő-adása. 3.45: Szalóonzenei hangv. — Utána postós időjelzés, időjárás, 5: In-diai nap alatt, 5.15: A postászenekar hangv. 6.45: Magyar nóták, 8: Sportered-mények, 8.15: Kabaréest, 10.15: Pontos idő, majd jazz.
Bécs, 20.35: Szimf. hangv.
Berlin, 20: Zenekari hangv.
Breslau, 21: Mandolin és gitározene.
Varsó, 22: Táncczene.
Milánó, 20.30: Vigopera.
Róma, 20.45: Kálmán: Csikágói her-cegnő c. operettje.
Stockholm, Szórakoztató zene.
Belgrád, 21: Puccini: Tosca c. operája.
Svájci Aleman Adó, 21.45: Grammofón,
Svájci Romand Adó, 21.15: Kamarazene

Hétfő, július 18.

Bukarest, 19: Kamarazene.
Budapest, 9.15: Katonazene, 9.30: Hi-rek, 12.05: Házikvartett, 1: Pontos idő-jelzés, időjárás, 2.45: Hírek, 4: A ház-tartásról, 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek, 5: Grammofónhangv. 6.15: A bú-vész és a művész, 6.40: Fuvószenekar. — 7.30: Az örök város, 8: A zolasz opera mesterei, 10: Pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd cigányzene.
Bécs, 20: Kálmán: A farsangi tündér c. operettje.
Berlin, 20: Katonazene.
Varsó, 20: Zsidó zene.
Poznan, 21.20: Operaáriák.
Róma, 20.45: Könyvű zene.
Palermó, 20.45: Puccini: Pillangó kis-asszony c. operája.
Prága, 21.30: Zongorahangv.
Brünn, 21: Hegedűverseny.

APRÓ HIRDETÉSEK

Modern ebédlő eladó, fizethető „Albi-na“ betéttel is Dorobantilor 43.

Kiadó augusztus 1-re, kétszobás, fűrdőszobás modern lakás összes mellékhe-lyiségekkel. Érdeklődni Strada Paris 38.

Női fehéreneműt, női felső ruhát ol-csón vállalok, házhoz is megyek. Pollák Lenke Rudolf ut 7.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalytej (házhöz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és turó kapható Schwartz Ignácánál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

Jóforgalmu vidéki épületfa-üzletet át-vennék. Megkeresések „Fakreskedő“ Rudolf Mosse hirdetőjébe Oradea.

Intelligens, előkelő izr. család szeretné 1-2 gyermeket, fiút vagy leányt, kik Medgyesen a német gimnáziumot akar-ják végezni, jó lelkiismeretes gondozás-ba venni. Ajánlatok: Kappel, Farkas u. 28. Medias kéretnek.

Ritka alkalom! Foglalkozás nélküli egyének jelentős keresethez juthatnak a PERRY cégnél Cluj, Str. Regina Maria 53 szám.

Kiadó szép háromszobás komfortos la-kás. Regina Maria 38.

A timisoarai fiuliceum, felsőkereske-delmi iskola és lénygimnázium nyilvá-nos jogaak.

A zsidó iskolákkal kapcsolatos munkák

az évek óta fennálló modern kóser fiulinternátus

Elegendő jelentkező esetén a leányok részére is szigorúan kóser internátus nyílik meg

Érdeklődőknek prospektust küld az igazgatóság. Directiunea I liceului si internatului Evreesc Timisoara I.

Autóvásárlók figyelemébe!

Raktárunkon levő vadonatúj Ford személyautóinkat mélyen a beszerzési áron átul árusítjuk ki

Automobilii S. A. Ford Művek vezérképviselete
CLUJ, Piata Stefan cel Mare 3. Operával szemben.

Mi
A kö
vannak
dolgozn
nem ill
helyre
a mai r
ki az er
teszi a
elmulas
Vagy p
szintén
dolgok
Az er
a rende
törvény
Hogy
kerékv
zett ter
majd h
sokat.
volna e
nem m
érezne
ték vol
Ezért
kintve
üdvös
lanatny
másodr
Az e
mintha
sugár
életünk
jön me
borul f
legaláb
gető v
szerkes
nap dr
zapor e
tul az
nincs s
és villá
geideg
az ijed
Ez a
nénk e
meltens
deguszt
cán. Sz
tyáknak
csappja
ja, hog
megjelen
sértő e
fej...

HIREK

Mi van már azzal az esővel?

A kánikulának kellemetlen oldalai vannak, mindenféleképpen. Mert sajnos dolgozni is kell, az ember egész nap nem ülhet a strandon, másrészt fürdőhelyre utazni sincs mindenkinek ideje a mai viszonyok között. Ha nem megy ki az ember a strandra, akkor betegé teszi a meleg, ha pedig strandol, akkor elmulasztja kötelességeinek teljesítését. Vagy pedig például nem ebédel. Ami szintén nem tartozik a legkellemesebb dolgok közé.

Az ember tehát valahogyan kilendül a rendes napi teendői közül. Valamit törvénytelenül el kell mulasztania. Hogy pedig visszalendüljön a rendes kerékvágásba, vár valamit az ugynevezett természetből, mely valahogyan majd helyrebillenti ezeket az eltolódásokat. Ez a valami: egy kis eső. Ha volna egy kis eső, az ember pár napig nem méhetne a strandra és még sem érezné úgy magát, mintha agyonütötték volna ebben a szörnyű melegben. Ezért kellene tehát egy kis eső, e tekintetben attól, hogy a természet számára is üdvös volna, ez azonban az ember pillanatnyi diszpozíciója szempontjából másodrendű kérdés...

Az eső pedig itt Kolozsváron olyan mintha, az a sokat emlegetett reménysugár volna, mely csábítóan kerülgeti életünket, hogy ide-oda cikázva eltűnjön megint. Egy hete minden nap beborul fejünk fölött az ég, minden nap legalább egyszer menekülünk a fenyegető vihar elől az utcáról hazafelé a szerkesztőségbe, a strandon minden nap drukkolkolunk egy kicsit, hogy jön a zápor és megázunk, de aztán megtisztul az ég, ki sütt újra a nap és az eső nincs sehhol. Ezzel szemben menydörgés és villámlás az annyi van, hogy gyengeidőű asszonyoknak ugyancsak kijut az ijedségből.

Ez a csalogó játék kissé sok. Szeretnénk egy kis esőt. Minden egyéb kellemtelenség mellett azért is, mert nagyon deguszálónak hatnak az emberek az ucán. Szinte lóg a nyelvük, mint a kutya. De az eső nem jön. Csak besapítja az embereket. Annnyira besapítja, hogy szinte félek: mire ez az írás megjelenik, már itt lesz az a sokat hírszerű eső és nem lesz aktuális a hírfel... (b.)

Botrány a belga képviselőházban. Brüsszelből jelentik: A belga kamarában a frondisták csoportja alkotmány-módosító javaslatot terjesztett elő, amelyet a kormány elutasított, mire az in dítványtevők a vita normális folytatását állandó zajongással akadályozták. Az ülést a hatalmas zajban több ízben fel kellett függeszteni. Négy képviselőt kizártak az ülésből. Erre politikai barátai szolidaritásból szintén elhagyták a termet s a törvényhozás határozatképté lenné vált. A legközelebbi ülés kedden lesz.

Konfliktus Argentína és Uruguay között. Newyorkból jelentik: Argentína és Uruguay az uruguayi haditengerészet egyik egysége elleni sértő magatartás miatt konfliktusba kerültek. A két állam között a diplomáciai összeköttetés is megszakadt s a határvidéken úgy Argentína, mint Uruguay csapatokat vonnak össze. A washingtoni kormány a fenyegető háborús veszély elhárítása céljából jegyzéket intézett mindkét államból, melyben felajánlotta közvetítését.

Margineanu váltóórát ismét szembe-sítotték Sorescunéval. A kolozsvári törvényszék annak a vádhatározatnak az ügyében, melyet Pastia vizsgálóbíró készített Margineanu Joan sorompóór ellen, aki Barth őrnagy halálos katasztrófájáért tett felelőssé, elrendelte a bizonyítás kiegészítését. A vizsgálóbíró pénteken ismét magaalé idéztette Sorescu ka pitányt és szembe-sította a megvádolt váltóórrel. Sorescuné a vizsgálóbíró előtt is fenntartotta, hogy a sorompó nem volt leeresztve s így valószínű, hogy most már kizárólag Margineanu Joan a felelős Barth őrnagy és társainak a háláláért.

Csak 8 napig Leltárárusítás Nimberger cipőáruház

CLUJ, Piața Unirel 28. Hotel Central. Telefon 13.

„CARMEN“

Női szandál	295	Női cipő la	370
Férfi szandál	225	Férfi cipő la	465
Gyermek szandál	165	Gyermek cipő la	130

Siessen vásárlásával saját érdekében. Használja ki az slanti szelvényt!

Szelvény

Ezen szelvény bemutatójának minden 100 lej készpénzvásárlás után 5 lejt készpénzben visszatéríték. Érvényes 1932 július 25-ig!

Nimberger cipőáruház

Cluj, Piața Unirii No. 28. (Hotel Central) Telefonszám 13.

KIVÁGANDÓ

KIVÁGANDÓ

Zsidó zene a rádióban. Hétfőn, jul. 10-én keleturópai időszámítás szerint este 10 órakor (20 óra) a varsói leadó zsidó zenét közvetít.

Ismét letartóztatott a kolozsvári rendőrség két ifju munkást. Két kolozsvári ifju munkást, Talpas Károlyt és Helmann Józsefet tegnap éjszaka letartóztatta a kolozsvári rendőrség. A letartóztatás oka: hogy a két ifju munkás az elmúlt éjszakán a Monostori úton több házra rá festették a szocialista párt választási jelét.

Házasság. Sámson Margit és Deutsch Fülöp folyó hó 17-én, vasárnap délután fél 3 órakor tartják esküvőjüket az orth. izr. templom udvarán (Str. Paris), melyre ezután is meghívják barátait és ismerőseit.

Munkanélküli tüntetés Weimarban. Berlinből jelentik: Weimarban a munkanélküliek tüntetést rendeztek a város-háza és a főpolgármester lakása előtt. A tüntetés rendbontással járt, mire karhatalmat vezényeltek ki ellenük s szétzavarták a munkanélkülieket.

Országos vásár. Nuszfalú (Szilágy-nagyfalu) községben f. hó 21-én állatvásár és 22-én kirakodó vásár lesz.

Ischiásnál egy pohár természetes „Ferenc József“ keserűvíz reggel éhgyomorra véve előmozdítja a gyomor és a belek működését s könnyű székletet biztosít. Orvosi tapasztalatok dicsérik a Ferenc József viz azon kitűnő hatását, amelyet vese-, hólyag-, prostata- és végbélbajoknál is kifejt. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Japán sohasem fogja beleegyezését adni ahhoz, hogy Mandzsurját Kína újra bekebelezze. Genfből jelentik: Népszövetségi körökben híre terjedt annak, hogy Saito japán miniszterelnök kijelentette a Mandzsuriaiban volt s visszatérőben levő népszövetségi vizsgálóbizottság elnökének, hogy Japán sohasem fogja beleegyezését adni ahhoz, hogy Mandzsurját újra visszakebelezzék Kinába.

Tudományosan megalapozott fogápolás. Minél erősebb a nyálképződés, annál alaposabban tisztul a száj. Fogkefe és víz egyedül nem elegendők. A Pebeco-fogpaszta elősegíti a nyálképződést úgy, hogy a leparányibb ételmaradékok is könnyen eltávolíthatók a fogak hézagából.

Newyorkban egymillió a munkanélküliek száma. Londonból jelentik: Hodgson, a newyorki jóléti bizottság elnöke kijelentette, hogy Newyorkban a munkanélküliek száma eléri az egymilliót. Eltartásukhoz a magánjótékonyoknak 75 millió dollárral kell hozzájárulnia. A város napi százezer dollárt költ a munkanélküliekre.

Erdélyi írók, akiknek magyarul megjelent rövidebb tárcáik vannak, melyeket németre lehet fordítani, lépjenek velem összeköttetésbe. Gondoskodom a fordításról és az elhelyezésről. Kastriener Sámuel, Temesvári Hírlap szerkesztője.

Berlinben nem szünnék a nemzeti szocialisták és kommunisták véres összeütközései. Berlinből jelentik: Az északi városrészekben újabb halálos áldozatokat követelő véres összecsapások voltak kommunisták és nemzeti szocialisták között. A kivonult karhatalom két halottat talált a helyszínen. Lehet, hogy még ennél is több az áldozatok száma, mert a küzdő felek sebesültjeiket is magukkal vitték. Nehány házból az északi negyedek karhatalmi megisztogatója számos revolverrel lőtték és köveket dobtak a rendőrökre. Öt rendőrtisztviselő megsebesült. Schöneberg városrészen is folyt kisebbfajta ütközet, melynek legsúlyosabb sebesültje egy a nemzeti szocialisták által leszárt lakatos, akit haldokolva szállítottak kórházba.

Az érdeklődők szíves tudomására hozzuk, hogy üzletünket az Iparkamara új helyiségébe Cluj, Str. Regina Maria 53 szám alá helyeztük át, kérve, hogy új leiratunkat megtekinteni és megkereséseiket új címünkre irányítani szíveskedjenek.

Tájékoztatásul közöljük, hogy a CHRYSLER-művek legújabb gyártmányai: a CHRYSLER-PLYMOUTH és a DODGE autómobilok, valamint a Dodge-Brothers teherautók és autóbuszok bemutatása céljából állandó mintatermet rendeztünk be, mely gépek úgy kivétel, mint ár tekintetében minden várakozást felülmúlnak. Raktárunk bő választékot nyújt alkatrészekben, tartozékokban, különböző méretű és minden autónak megfelelő gumikban és automata utján szolgáltató benzinen, petróleummal főző és melegítő kályhákban, nyersolajra berendezett injektorokban, versenyen kívüli áron. Süritett levegővel és akkumulátor-töltéssel díjmentesen szolgálunk.

Mielőtt fenti szükségletét beszerezné, kérjük leiratunkat szintén megtekinteni, hogy a nálunk elérhető előnyökről meggyőződhessek. N. B. PERRY autómobilvállalat Cluj, Str. Regina Maria 53. Telefon 999.

Véget ért a bécsi hajóstársaságok munkásainak sztrájkja. Bécsből jelentik: A hajóstársaságok munkásainak sztrájkja alig egy napot tartott. Létrejött a vállalatok és a munkások között a megegyezés s a munkások újra felvették a munkát.

Felozlott a thüringiai tartománygyűlés. Berlinből jelentik: A thüringiai tartománygyűlés kimondotta feloszlását. A választásokat a birodalmi gyűlési választásokkal egyenap, július 31-én tartják meg a thüringiai tartománygyűlésre is.

A stockholmi lapok szerint az államtól vissza lehet követelni a Kreuger-vállalatoktól behajtott adókat. Londonból jelentik: A stockholmi lapok felvetik a kérdést, vajjon vissza lehet-e követelni azokat a horribilis összegeket, amelyeket évek során a Kreuger-vállalatok a kincstárnak adóban fizettek s hozzá lehet-e csatolni a visszatérített adókat a csődötmegehez. Ezek az adók soha el nem ért nyereség után folyt be az állam kincstárba. A koncern vállalatai állandóan százmillióssal nyereségeket mutattak ki s ilyen összegek után fizették adóikat.

NAPRÓL NAPRA

Az összes amerikai filmesek delegátusaiból alakult Hays-organizáció, amely Amerikában a filmcenzurát helyettesíti, megtiltotta a Greta Garbo magánéletéről szóló film elkészítését. A filmet egy kisebb amerikai filmvállalat akarta pergetni s mint címe mutatja, nem volt más célja a filmmel, minthogy ki akarta aknázni a szenzációra éhes közönségben a filmsztárok magánélete felé irányuló kíváncsiságot.

A bécsi világereskedelmi főiskolán ma volt az első doktorrá-avatás. Hat végzett hallgatót avattak doktorokká, köztük egy hölgyet is.

Liverpoolban tüntetők bezúrták a katolikus székese gyház üvegmozaik ablakait, amelyek szentek életéből vett jeleneteket ábrázoltak. A festményeket a modern angol üvegfestészet legszebb remekének tartják.

Henry Bernstein legújabb drámáját, a Közélet-et Amerikában filmre viszik. A főszerepet Lionel Barrymore fogja játszani.

Meghalt dr. Deutsch Mórné, Erdélyi cionista világanak mélyesége gyászja van. Dr. Deutsch Mórné, a lugosi cionista helyicsoport önfeláldozó és lelkes irányító nője, minden cionista megmozdulás fáradhatatlan támogatója, váratlanul meghalt. A nemeslelkű cionista nagyszony elhunyt a súlyos csapás, pótolhatatlan vesztés az egész erdélyi zsidó társadalom számára. Dr. Deutsch Mór, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség társelnöke, elvesztette ideális élettársát, aki nemcsak hű és odaadó felesége, de zsidó közéleti tevékenységében, cionista munkásságában munkatársa is volt urának. A gyászba-borult családot Erdély minden részéből számosan keresték fel részvétnyilatkozatokkal.

Ausztriában a középiskolai tanulóknak megengedték a fegyveres szervezettekbe való belépést. Bécsből jelentik: Az osztrák közművelődési miniszter a tavalyi iskolaév elején megtiltotta, hogy a középiskolások ugynevezett védservezetekben, így a Heimwehr, a Schutzbund és az Arbeiterwehr mozgalmaiban résztvegyenek. Dr. Rintelen jelenlegi közoktatásügyi miniszter most ezt az intézkedést felfüggesztette és a középiskolásoknak az említett szervezetekben való munkásságát engedélyezte. A bécsi esti lapok nagy megütközéssel számolnak be az osztrák közoktatásügyi miniszter rendeletéről, amelyben lehetővé teszi a középiskolai hallgatóknak lövészet gyakorlatban való részvételét és megállapítja, hogy a rendeletnek a középiskolai tanulóifjuság politikai elvadásulása lesz a következménye.

Dr. Lengyel gyógyintézete

CLUJ, Calea Regele Ferdinand 111. (Ferenc József-ut) Telefon 211.

a mai nehéz gazdasági viszonyokra való tekintettel új osztályokat létesített:

III. osztály ötszöri napi étkezéssel 120 L
II. osztály ötszöri napi étkezéssel 180 L
I. osztály ötszöri napi étkezéssel 240 L

Bármilyen műtét vagy szülés esetén lényegesen redukált díjazással.

Röntgen, Quartz, Diatermia, Sollux, Villanyfürdők és másnemű villanykezelések szintén redukált árral.

Diétás konyha orvosi ellenőrzés mellett. Bejáróbetegek részére is.

Cukorbeteg, szívbetegek, érelmeszesedésben szenvedők, vese betegek, köszvényes és reumás betegek, gyomor és bél-fekélyben szenvedők, krónikus bélhurutban és epekőben, valamint krónikus epehólyaggyulladásban szenvedők részére.

Hízó és fogyókúrák.

Bővebb felvilágosítással és prospektussal szolgál az intézet gazdasági osztálya.

UJ KELET Legújabb hírek

Julius 17-ike a nagy kérdőjel

A kormány és az ellenzék egyaránt hihetetlen izgalommal várják a mai választás eredményét

Négy nemzeti parasztpárti szenátorjelölt választás nélkül került be a szenátusba

Milyen sánsszokkal indulnak a pártok a választásba

Bucuresti-Bukarest, július 16. (Az Uj Kelet tud.) Bukarestben páratlan izgalommal néznek a mai választások elé. Az izgalomra különösképpen az ad okot, hogy a politikai körök meggyőződése szerint a kormány nem fog választások meghamisításának klasszikus eszközeihez nyulni, tehát nem fogja az urnákba került szavazatokat meghamisítani. Bár minden valószínűség amellettt szól, hogy a nemzeti parasztpárt — különösképpen erdélyi nép zerűségére támaszkodva — meg fogja szerezni a prémiumhoz szükséges 40 százalékos, mégis vannak szkeptikusok, akik felvetik a kérdést: Mi történik, ha a nemzeti parasztpárt nem hozná fel a prémiumhoz szükséges szavazatokat?

Mi történik, ha nem lesz meg a prémium?

Ebben az esetben a törvény szerint a kapott szavazatok arányában osztozik minden egyes párt, egyiknek sem lesz abszolut többsége a kamarában. Es ha ez megtörténne, elkerülhetetlen volna a komoly pártok koncentrációs kormánya... A legutolsó jelentések szerint a nemzeti parasztpárt igen jó eséllyel indul Erdélyben, Olteniában, Munteniában és meg lehetőséggel jól Beszarabiában. Viszont nemzeti parasztpárti körök is számítanak arra, hogy Bukovinában és főleg Moldovában kevés szavazatot fog kapni a kormány. Ezekben az országrészekben a szélsőjobb oldali pártok eddig még nem látott előretörését jósolják a prognózisok.

Maniu Bukarestben várja be a választások eredményét

Maniu Gyula péntek délelőtt Bukarestbe utazott, ott fogja bevárni a választások eredményét. Maniu továbbra is Bukarestben marad, hogy tanácsaival és különösképpen utmutásaival Vaida Sándor rendelkezésére álljon. Vaida egyébként a mai napra áttette székhelyét a belügyminisztériumba. A kormány többi tagjai is vizsgatarték a fővárosba választási propagandautjukról. Az izgalom a többi politikai pártok körében is leirhatatlan. Valamennyien tisztában vannak azzal, hogy a meg nem hamisított választási eredmények sokáig alapul fognak szolgálni politikai sikereik megítélésénél. A liberálisokat különösképpen George Bratianu szavazatai érdeklik, valamennyiüket pedig az, hogy dr. Lupunak mennyire sikerült az infláció jelszavával magához ragadni a parasztságot. Valószínűnek látják, hogy a fentiekben kívül Averescu maradjon a szociáldemokraták, a jobboldali szélsőséges pártok és esetleg Goga bekerülnek a parlamentbe. Bizonytalanok a Jorga-Argetoianu blokk sánssai és egészen bizonyos, hogy Filipescu pártja nem fog bekerülni a parlamentbe. A dolgozók mindössze 9 megyében tették le listáikat, és így a kormány jóvoltából nem számíthatnak a parlamentbe való bekerülésre. A dolgozók valószínűleg úgy fognak szavazni, hogy szavazataikat megsemmisítik.

Még egy vérontás

Az összes bukaresti lapok bizonyosra veszik hogy a Zsidó Párt el fogja érni a bekerüléshez szükséges két százalékos. A választások előestéje egyébként nem nélkülözte a vérontást.

Bucuresti-Bukarest, július 16. Ramnicul Saratból jelentik, hogy a közelben levő Plasesti községben ma reggel véres incidens játszódott le. Nae Andrescu primár belépett Neagu mérzáros üzetébe és felszólította, fizesse ki vágási illetékeit, különben nem engedi üzetét nyitvatartani. Szóváltás keletkezett, mire a mérzáros felkapta a husvágókést és háromszor mellbeszurta a primárt, aki haldokolva esett össze. Neagu letartóztatták.

A Lupta szerint ennek a véres tetteknek is politikai háttere van, amennyiben a köz

ség liberális papja felbízta Neagut, hogy ne engedelmesskedjék a primárnak, aki — a jelenlegi kormánnyal együtt rövidesen meg fog bukni.

Még mielőtt sor került volna a választásokra, a nemzeti parasztpárt máris biztosított magának négy szenatori mandátumot. Megirtuk tegnap, hogy Pop Traian professzort, a kolozsvári egyetem jogi karának dékánját a máramarosmezei köz-

ségi tanácsok szenátorjának deklaráltak. Hasonlóképpen megválasztottak deklaráltak Tzankov calaicrai szenátorjelöltet, Max Auschnitt, a galaci kereskedelmi és iparkamara jelöltje, valamint Octav Cudrea, a parladi mezőgazdasági kamara jelöltje, ugyancsak választás nélkül kerültek be a szenátusba, miután egyik párt sem állított ellenjelöltet velük szemben. Valamennyien a nemzeti parasztpárt tagjai.

A Zsidó Párt felhívása az összes erdélyi megyei tagozatokhoz

A Zsidó Párt erdélyrészi tartományi vezetősége ezton hívja fel az összes megyei szervezetek elnökét, hogy

1. A választások befejezése, illetőleg a megyei szavazatok összeszámolása után azonnal közöljék telefonon az eredményt a tartományi vezetőséggel (dr. Klein Miksa ügyvédi irodája, telefonszám 4—16.), amely vasárnapról hétfőre virradó éjjel állandó permanenciában lesz.

2. Minden a választással összefüggő sérelmet, vagy a zsidó választók bármilyen akadályoztatását azonnal jelentésük központi irodáknak, hogy a tartományi vezetőség idejében gondoskodhassék orvoslásról.

Az Országos Zsidó Párt erdélyrészi tartományi vezetősége.

Egyévi súlyos börtönre ítélték báró Guttmann Ottót, a bécsi hamiskártyások vezérét

Bécs, július 16. Annakidején részlete sen beszámolt az Uj Kelet arról a hamiskártyás botrányról, amely Bécs két előkelő klubjában: a „Wiener Cercle” és a „Wiener Clubban” játszódott le s amelynek főtettesei a bécsi arisztokrácia köréből kerültek ki. A hamiskártyások éveken keresztül üzték manővereiket és hatalmas összegeket harácsoláltak össze, a mítsem sejtő kártyajátékosoktól. Talán a hamiskártyások még hosszú ideig üzhették volna játékaikat, ha a két klub egy-egy komornyikja bosszúból nem figyelmezteti a játékosokat arra, hogy a klub arisztokrata kártyásai hamisan játszanak. A figyelmeztetésre a játékosok figyelni kezdtek báró gelsei Guttmann Ottót és báró Menasse Henriket, akiket rövidesen tetten értek a ha-

miskaryázason.

A klub vendégeinek feljelentésére a bécsi rendőrség detektiveket küldött a két klubhelyiségbe s a detektivek szintén tetten érték a hamiskártyásokat, akiket azonnal letartóztattak. A hamiskártyások beismerték tettüket s így a bűnügy pár nappal ezelőtt került főtár gyalásra a bécsi törvényszék elé.

A pikáns bűnügyben ma délelőtt hirdette ki a bécsi törvényszék ítéletét. A bíróság báró gelsei Guttmann Ottót egy évi súlyos börtönre, míg a két komornyikot, névszerint Bartousek Richárdot és Kuchberger Józsefet hat-hathavi börtönre ítélt. Báró Menasse Henriket azonban a bíróság bizonyítékok hiányában felmentette.

A minisztertanács a tiszta választások garanciájával foglalkozott

Bucuresti-Bukarest, július 16. Szombaton este minisztertanács volt Vaida Sándor elnökletével.

A minisztertanácsban a miniszterelnök ismertette azokat az intézkedéseket, amelyet a választások szabad és zavartalan lefolytatása érdekében eszközölt.

Mironescu pénzügyminiszter beszámolt a Népszövetség delegátusaival folytatott tanácskozásairól és ennek eredményeiről. Közölte, hogy a Népszövetség szakértőbizottsága augusztus első felében fog az országba jönni és a Népszövetség december végéig dönteni fog a bizottság javaslatai alapján.

A földmivelségi miniszter tett ezután jelentést a termésről, majd a gabonarozsda pusztításairól. A minisztertanács felhatalmazta a minisztert, hogy

megfelelő intézkedéseket tegyen a földmivélok védelmére.

A minisztertanács után alkalmunk volt a kormány egyik vezetőtagjával beszélgetést folytatni. A miniszter véleménye szerint a vasárnapi képviselőválasztások valószínű eredménye a következő lesz:

A nemzeti parasztpárt 55—60 százalékos fog kapni, utána a következő sorrendben fognak a pártok jönni. Liberálisok, gheorghisták, lupisták, magyar párt, cuzisták, szociáldemokraták, Zsidó Párt és esetleg a vaspárda. Aligha fogják megszerezni a két százalékos Gogák, a Jorga-Argetoianu blokk, a kamatellenes liga, a Sfatul Negusto resc, Averescuék, független szociálisták és a kommunisták.

Arra a kérdésre, mi lehet az oka, hogy ez alkalommal oly hihetetlen izgalom és számos bűntény előzi meg a választásokat, a miniszter így válaszolt:

A mostani választások a testvérharc jegyében zajlanak le. Küzd egymással 2 liberális párt (Duca-Bratianu Gheorghie), 2 néppárt (Averescu-Goga, 3 munkáspárt (szoc. dem., független szoc. és komm.) 2 zsidó párt, 2 magyar párt és valamennyien a nemzeti parasztpárttal is harcolnak.

Nagyszébenben bajkötőt határoztak el Fildermann ellen

Sibiu-Nagyszében, július 16. (Az Uj Kelet tud.) Megirta az Uj Kelet, hogy a napokban tartotta meg a Zsidó Párt nagyszébeni tagozata impozáns politikai gyűlését, amelyen Horovitz Armin főrabbi és szavakban kelt ki azon zsidók ellen, akik agitációt fejtenek ki a Zsidó Párt és a zsidó lista ellen. A szebeni főrabbi határozati javaslatot terjesztett a gyűlés elé, amelyet nagy lelkesedéssel, egyhangulag el is fogadtak. A határozati javaslat a következőképpen hangzik:

„A küszöbön álló parlamenti választásokon a zsidó lista vitális szükségessége minden komoly zsidó előtt olyan világos, hogy merőben fölösleges erre sok szót vesztegetni. Joggal elvárható, hogy minden jóérzésű zsidó igazi lekesedéssel sieszen az önálló népi politika zászlaja alá, hogy azt minden körülmények között diadalra segítse. Akadt azonban egy dr. Fildermann, aki megbántott önhittségében nem átalotta mindent megmozgatni, hogy az országos zsidó lista győzelmét lehetlenné tegye. Orvul hátbatámadta saját testvéreit, kimondottan antiszemita beállítottságu szervezetekkel kötött választási kartellt, kifejezetten a zsidó lista nyilvánvaló gyengítése céljából. Ez az eljárás árulás a zsidó néppel szemben s a romániai zsidóság létalapjának határozott veszélyeztetése. Minthogy a zsidó nép történelme folyamán mindig kivette a maga sorából árulóit, van szerencsém a következő indítványt a gyűlés elé terjeszteni:

Az ország összes zsidó szervezetei a leg határozottabb formában bélyegezzék meg dr. Fildermannnak a zsidóság legfontosabb érdekei elgáncsolása céljából tudatosan elkövetett árulását.”

Ausztriának háromszázmillió sillinges kölcsönt szavazott meg a népszövetségi tanács, de súlyos politikai feltételeket kötött ki

Genf, július 16. A népszövetségi tanács ülésén foglalkoztak a világ gazdasági konferencia előkészítésének ügyével. A döntő szót a konferencia helye tekintetében a szeptemberi népszövetségi közgyűlés fogja kimondani. Az ülés további részében ismertették a pénzügyi szakértők által az osztrák kölcsön ügyében készített javaslatot s megállapították a kölcsön politikai feltételeit. A kölcsön összege 300 millió silling. Anglia és Franciaország ebből 100—100 milliót, Olaszország 30-at, Svájc 12-öt, Belgium 5-öt már átvállalt. Részt vesznek még a kölcsönben Hollandia, Dánia, Csehszlovákia is.

Németország a népszövetségi kölcsön nyújtásában nem vesz részt, mert mint Göppert fődelegátus kifejtette, kormánya nem tartja megengedhetőnek, hogy a pénzügyi megsegítést politikai feltételektől tegye függővé. Németország külön 30 millió sillinges kölcsönt fog adni Auszriának. A tanács jegyzőkönyvébe foglalta a kölcsön feltételeit, amelyet a delegátusok aláírtak. Az ezt megelőző szavazásnál Németország képviselője tartózkodott a szavazásban való részvételtől.

Ausztria képviselője feltűnően áradozó hangon köszönte meg a kölcsön megszerzését. Ez német politikai körökben kínos feltűnést kelt. Arra következtetnek belőle, hogy Ausztria külpolitikai irányváltoztatására készül s a jövőben inkább Csehszlovákia felé fog orientálódni.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Nyomdása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10, sz. Telefon 9-77.

Taxi pláti No. da B. Telef. Havo. evre földr. felév. detés. KEL. zsidó. keink. rás m.

A v.

Kik. utó.

B. minisz. ügyi. képpe. A. a köze. Nemze. Duca. Bratia. Lupu. Cuza. Magya. Goga. Socia. Vargá. Jorga. Zsidó. Averes.

E. nye. A. mány. sok és. fenti. dűl. csak v. eredm. nak m. I. Marto. (Cámp.

A v.

A Zs. szep. sík. próbát. Nem ne. a zsidó. tenni a. szág. kö. rálni, h. szalmak. lenek. zsidó. sz. ország. kisebbsé. hogy k. nak. A. lezart e. politika. séget je. zatok. kormány. nyát. A. len nyá. orránál. előtt és. zárása.

A tav. akadtak. ben a c.